

เอกสารสรุป

แนวทางการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการกักตุนโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๕๖๓

จัดทำโดย

สำนักงานสอบสวนและนิติการ

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

เมษายน ๒๕๖๓

แนวทางการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓

พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้ท้องที่ทั่วราชอาณาจักรเป็นเขตสำรวจการกักตุนโรคภัยตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อป้องกันมิให้เกิดภาวะการขาดแคลนโรคภัยอันกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ประกอบกับคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย ได้มีคำสั่ง ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ แล้ว จึงเห็นควรเร่งดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัด ออกประกาศพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง การแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโรคภัย และห้ามการยักย้ายโรคภัยออกจากสถานที่เก็บ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโรคภัยตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโรคภัย เรื่อง กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และแบบเอกสารในการดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ แล้วให้ดำเนินการส่งสำเนาประกาศให้กระทรวงมหาดไทย (โดยให้จัดส่งมาที่ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง) อนึ่ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถดำเนินการออกประกาศฯ เพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ ขอให้ส่งสำเนาประกาศให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุกครั้ง

๒. ให้ปิดประกาศตามข้อ ๑ ไว้ ณ สถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ (๑) ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (๒) สำนักงานเขต (๓) ที่ชุมนุมอื่น ๆ รวมทั้งการประกาศผ่านสื่อมวลชนและลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่แพร่หลายด้วย

๒.๒ ในจังหวัดอื่น ได้แก่ (๑) ศาลากลางจังหวัด (๒) ที่ว่าการอำเภอ (๓) ที่ทำการกำนันผู้ใหญ่บ้าน (๔) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา (๕) ที่ชุมนุมอื่น ๆ รวมทั้งการประกาศผ่านสื่อมวลชนและลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่แพร่หลายด้วย

๓. ให้บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภัยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโรคภัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบที่กำหนด ดังนี้

๓.๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งต่อผู้อำนวยการเขตกรุงเทพมหานคร ณ สำนักงานเขตที่โรคภัยนั้นถูกเก็บไว้

๓.๒ ในจังหวัดอื่น ให้แจ้งต่อนายอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่โรคภัยนั้นถูกเก็บไว้

ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่มาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บโรคภัยตามประกาศของพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

นอกจากนี้ หากมีการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บโรคภัย ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

๔. ภายในกำหนดเวลาประกาศของพนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ห้ามบุคคลใดยักย้ายโรคภัย จากสถานที่เก็บ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโรคภัย เว้นแต่จะได้ขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนด โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีอำนาจในการอนุญาต

๔.๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการเขตกรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการอนุญาต เฉพาะในเขตท้องที่ของตน

๔.๒ ในจังหวัดอื่น ให้นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการอนุญาต เฉพาะในท้องที่อำเภอ

ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพโภคภัณฑ์ตามประกาศของพนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

๕. ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่จะสอบถามบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุน หรือสั่งให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้ทำเป็นหนังสือตามแบบที่กำหนด

ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ หรือฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

นอกจากนี้ ผู้ใดให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

๖. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำการสำรวจโภคภัณฑ์ตามบัญชีและสถานที่เก็บ หรือกรณีมีเหตุอันควรสงสัย เช่น มีการร้องเรียนแจ้งเบาะแส หรือกรณีตรวจพบข้อเท็จจริงใด ๆ เกี่ยวกับการสำรวจโภคภัณฑ์ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจดำเนินการเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโภคภัณฑ์ ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยน รายการการค้าและเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับโภคภัณฑ์ดังกล่าวได้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

ทั้งนี้ หากผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ให้ความสะดวก ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๓) ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

๗. หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบการกักตุนโภคภัณฑ์ ตามคำนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งให้ความหมายของคำว่า

(๑) “**โภคภัณฑ์**” หมายความว่า เครื่องอุปโภคบริโภค และหมายความรวมถึงสิ่งที ระบุไว้ในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(หมายเหตุ : ขณะกำหนดแนวทางนี้ ยังไม่มีการออกกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอื่นที่ นอกเหนือจากเครื่องอุปโภคบริโภคว่าเป็นโภคภัณฑ์ ดังนั้น ปัจจุบันโภคภัณฑ์จึงหมายถึงเพียงเครื่องอุปโภค บริโภคเท่านั้น)

(๒) “**กักตุน**” หมายความว่า มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับ ใช้จ่ายส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ

ดังนั้น การสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พิจารณาข้อเท็จจริงและ พฤติการณ์ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ถึงการมีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองว่าเกินปริมาณที่จำเป็น สำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและมีพฤติการณ์ไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติหรือไม่ หากเข้าข่ายเป็น การกักตุนโภคภัณฑ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยสามารถดำเนินการได้ ๒ แนวทาง ดังนี้

๗.๑ กรณีพบเจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์ ขยายโฉลกภัณฑ์ ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่พนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนด ในกรณีที่มีการขจัดขึ้นคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ให้ยึดและบังคับซื้อโฉลกภัณฑ์ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

๗.๒ กรณีไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเช่นเดียวกับข้อ ๗.๑ โดยปิดประกาศคำสั่งนั้นไว้ ณ สถานที่เก็บโฉลกภัณฑ์ หรือพาหนะที่ขนโฉลกภัณฑ์นั้น เมื่อล่วงพ้น ๗๒ ชั่วโมงนับแต่วันปิดประกาศคำสั่งแล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์ไม่จัดการตามคำสั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดและบังคับซื้อโฉลกภัณฑ์นั้นได้

ในส่วนพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งบังคับขาย คำสั่งยึดและบังคับซื้อโฉลกภัณฑ์ มีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการเขตกรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งฯ เฉพาะในเขตท้องที่ของตน

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้นายอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งฯ เฉพาะในท้องที่อำเภอ

ทั้งนี้ การกำหนดวิธีการ ราคา และปริมาณ ในการสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์ขยายโฉลกภัณฑ์ การยึดและบังคับซื้อโฉลกภัณฑ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจพบว่าการกักตุน ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์ขจัดขึ้นคำสั่งให้ขยายโฉลกภัณฑ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ฯ การยึดและบังคับซื้อโฉลกภัณฑ์ฯ ในกรณีเมื่อครบ ๗๒ ชั่วโมงแล้วไม่พบว่ามีผู้ใดแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโฉลกภัณฑ์ดังกล่าว ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ เรื่อง กำหนดวิธีการขายโฉลกภัณฑ์ การยึดและบังคับซื้อโฉลกภัณฑ์ ตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ และประกาศคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ เรื่อง กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและแบบเอกสารในการดำเนินการตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

อย่างไรก็ตาม ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งให้ขยายโฉลกภัณฑ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

๘. การสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ มีกำหนดระยะเวลา ดังนี้

๘.๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ออกประกาศถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๘.๒ ในจังหวัดอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ในเขตท้องที่ของตน ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสำรวจการกักตุนโฉลกภัณฑ์ออกประกาศ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๙. ให้กรุงเทพมหานคร จังหวัด และอำเภอ ใช้ช่องทางรับเรื่องร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ เป็นช่องทางให้ประชาชนแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนเกี่ยวกับการกักตุนโฉลกภัณฑ์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเรื่องการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคในท้องตลาด

๑๐. ให้กรุงเทพมหานครและจังหวัด รายงานผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
สำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๙๗ ให้กระทรวงมหาดไทยทราบ **ทุกวันที่ ๑ และวันที่ ๑๕ ของเดือน**
รายละเอียดตามแบบรายงานแนบท้าย (โดยขอให้ส่งแบบรายงานมาที่สำนักการสอบสวนและนิติการ
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

๑๑. เมื่อมีการดำเนินคดีในความผิดตามพระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัย พ.ศ. ๒๕๙๗
ให้กรุงเทพมหานครรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย ส่วนจังหวัดอื่นให้รายงานตามวิทยุสื่อสาร
กรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๑/ว ๙๕๑๒ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓ (แบบ ดค.๔) โดยให้จังหวัด
รายงานการดำเนินคดีในความผิดดังกล่าวทุกวัน ก่อนเวลา ๑๔.๐๐ น.
